

MERSİN TARSUS KADIN KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU TAKİP ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2026/9

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 12/2/2026 tarihli ve 2026/113 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	5
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Fiziksel Koşullar	5
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	8
C. Beslenme	9
D. Sağlık Hizmetleri	11
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	13
F. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Etkinlikler	15
G. Dış Dünya ile İletişim.....	17
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	18
A. Değerlendirme	18
B. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler	18
C. Tavsiyeler	21
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	21
2. Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumuna Yönelik Tavsiye.....	22
3. Mersin İl Jandarma Komutanlığına (Tarsus Kampüs Cezaevleri Jandarma Tabur Komutanlığı) Yönelik Tavsiye.....	23
4. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	23
5. Sağlık Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler.....	24

KISALTMALAR

ACEP	: Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi
ARDEF	: Araştırma Değerlendirme Formu
MHRS	: Merkezi Hekim Randevu Sistemi
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
SEGBİS	: Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT)'i imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM; *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”* şeklindedir.

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek TIHEK'in görevleri arasında sayılmıştır. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına haberli veya habersiz ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetkileri arasında yer almaktadır.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 29-30/4/2025 tarihlerinde Mersin Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ *habersiz bir takip* ziyareti gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu Üyesi ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ve ..., Psikolog ... ile TIHEK'in talebi üzerine Mersin Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede ilk olarak TIHEK Heyeti tarafından; UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdareden alınan yerleşim planına ilişkin belge üzerinden, İdarenin dahli olmadan odalar seçilerek burada bulunan mahpuslarla özel görüşmeler gerçekleştirilmiş ve tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TIHEK ve UÖM hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş, gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususları aktarılmıştır. İncelemeler sırasında sağlık servisi, psikososyal servis, eğitim ve öğretim servisi, manevi rehberlik servisi, atölyeler, kamera odası, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiştir. Buradaki incelemelerin ardından ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş olup ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ile Başkanlık Makamınının 7/4/2025 tarihli ve 49431 sayılı oluruna istinaden 29-30/4/2025 tarihlerinde Mersin Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen takip ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan "mahpus" sözcüğü, ceza infaz kurumunda özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükmen tutukluları ifade etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Mersin ilinin Tarsus ilçesinde bulunan Kurum, 11/7/2013 tarihinde inşasına başlanan Tarsus Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü içerisinde yer almaktadır. Kurum, 20/6/2017 tarihinde faaliyete başlamış olup Mersin il merkezine 20 kilometre mesafede bulunmaktadır. Kuruma toplu taşıma araçları ile ulaşım imkânı bulunmaktadır.

10. Kurum, Tarsus Ceza İnfaz Kurumları Yerleşkesinin 152.375 metrekarelik alanı içerisinde ve diğer ceza infaz kurumları ile birlikte konumlandırılmış olup 14.685 metrekarelik alanda hizmet vermektedir.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda, 166 personel görev yapmaktadır.

12. Personelin unvan ve cinsiyete göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: Ünvan ve Cinsiyet Bazında Kurum Personeli Sayısı

ÜNVAN	KADIN	ERKEK	TOPLAM
Kurum Müdürü	0	1	1
Kurum İkinci Müdürü	1	0	1
İdare Memuru	2	1	3
İnfaz ve Koruma Başmemuru	6	0	6
İnfaz ve Koruma Memuru	113	22	135
Memur	1	0	1
Sağlık Memuru	2	0	2
Ceza İnfaz Kurumu Kâtibi	4	0	4
Psikolog	2	0	2
Diş Hekimi	0	1	1
Hemşire	1	0	1
Elektrik Teknisyeni	0	2	2
Bilgisayar Teknisyeni	0	1	1
Öğretmen	0	2	2

Bilgisayar İşletmeni	0	1	1
Hizmetli	0	1	1
Tekstil Mühendisi	0	1	1
Sayman	0	1	1
TOPLAM	131	34	166

13. Kurumda, gündüz mesaisi ve dörtlü vardiya sistemi³ olmak üzere iki farklı mesai tipi uygulanmaktadır. Gündüz mesai sisteminde görevli personel 08.00-17.00 saatleri arasında, vardiya sisteminde görevli personel ise 08.00-20.00 ile 20.00-08.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

14. İdare tarafından Kurumda görev yapan personelin; İnfaz ve Koruma Yetiştirme Eğitimi, Cezaevi Katibi Yetiştirme Eğitimi, Liderlik ve Yöneticilik Eğitimi, Kadın Hükümlü/Tutuklu (H/T) ile Çalışan Personelin Uzmanlaşmasına Yönelik Eğitim, Terörle Uzmanlaşma Eğitim, Vardiya İşlemleri Eğitimi, Kuruma Kabul İşlemleri Eğitimi, Mektup Okuma İşlemleri Eğitimi, Pozitif Psikoterapi Temelli Psikolojik İlk Yardım Eğitimi, Emanet Para ve Kıymetli Eşya İşlemleri Eğitimi, Emanet Eşya İşlemleri Eğitimi, Ofis Programları Kullanımı Eğitimi, Personel Destek Eğitimi, İdare ve Gözlem Kurulu Sekretarya İşlemleri Eğitimi, Kütüphane ve Yayın İşlemleri Eğitimi, Psikososyal Servis Memuru Eğitimi, İnsan Hakları Eğitimi, Personel Birimi Eğitimi, Mutemetlik Eğitimi, İnfaz ve Koruma Başmemuru Eğitimi, Mesleki Müdahale Taktik ve Teknikleri Eğitimi, İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, Temel İlk Yardım Bilgisi Eğitimi, Temel Yangın Eğitimi, Teknik Servis Personeli Mesleki Gelişim Eğitimi, Elektronik Güvenlik Sistemleri Eğitimi, Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP) Uzman Eğitimi, Merkez Kontrol Eğitimi, Sağlık Uyum Eğitimi, İlaç Takip Sistemi Eğitimi, Disiplin İşlemleri Eğitimi, Personel Disiplin İşlemleri Eğitimi, Araştırma, Raporlama, Değerlendirme, İzleme ve Çözümleme Personel Eğitimi, Eğitim ve Öğretim Servisi Memuru Eğitimi, Ani Müdahale İşlemleri Eğitimi, Ziyaret İşlemleri Eğitimi, İyi Hal Uygulamaları Eğitimi, İnfaz İşlemleri Eğitimi, Firarı Önleme Eğitimi, Kuruma Kabul İşlemleri Eğitimi, Yabancı Uyruklu H/T Çalışan Personelin Uzmanlaşma Eğitimi, Haklar ve Eşitlik İçin Kapasite Geliştirme Projesi Eğitimi aldığı bilgisi paylaşılmıştır.

15. Personelin, kişiler arası iletişim, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ve işkence ve kötü muamele yasağının önlenmesi konularında eğitim almadığı anlaşılmıştır.

³ Dörtlü vardiya, 08.00-20.00 arası çalışan personelin 24 saat dinlendiği; 20.00-08.00 arası gece çalışan personelin ise 48 saat dinlendiği çalışma sistemini ifade eder.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

16. Kurumun mevcut kapasitesinin 298, artırılmış kapasitesinin ise 460 olduğu öğrenilmiştir.

17. Ziyaret tarihinde Kurumda 430 hükümlü, 49 hükmen tutuklu ve 226 tutuklu olmak üzere toplam 705 mahpus bulunmaktadır. Bu mahpuslardan 21'i yabancı uyrukludur.⁴

18. Kurumda 12-18 yaş aralığında 9 çocuk mahpus bulunmaktadır. Ayrıca 0-6 yaş aralığındaki 35 çocuk anne refakatinde barındırılmaktadır.

19. Kurumda engelli mahpus bulunmamakta olup, kronik rahatsızlığı olan 437 mahpus bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

20. Kurumda; revir, kütüphane, doku hasarı ve travma önleyici oda⁵, çamaşırhane, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme odası, eş görüş odası, eğitim dersliği, anaokulu, bilgisayar odası, çocuk etkinlik alanı, kantin, açık ve kapalı spor alanları, kuaför, psikososyal bireysel görüşme odası, psikososyal grup çalışma odası, yemekhane, atölye, bekleme salonu, müşahede odası ve merkez kontrol odası bulunmaktadır.

21. Kurum; A, B ve C Blok ile idari binadan oluşmaktadır. Kurumda 29'u çok kişilik, 18'i tek kişilik olmak üzere toplam 47 koğuş ve 1 adet geçici koğuş ile 2 adet müşahede odası bulunmaktadır.

22. Mahpusların koğuşlara yerleştirilmelerinin, tutuklu veya hükümlü olma durumu, suç türü, sağlık durumu, yaş gibi kriterler dikkate alınarak yapıldığı belirtilmiştir.

23. Tek kişilik odalar tek katlı şekilde inşa edilmiş olup bu odaların içerisinde, metal karyola, metal kıyafet dolabı, tuvalet ve banyo mevcuttur.

24. İki katlı şekilde inşa edilen çok kişilik koğuşların giriş katında mutfak alanı, plastik masa ve sandalyeler, televizyonun bulunduğu ortak yaşam alanı, ACEP kapsamında oluşturulan görüntülü görüşme kabini, havalandırma bahçesi ile tuvalet ve banyo, üst katında ise metal ranza ve kıyafet dolaplarının olduğu yatakhane bölümü bulunmaktadır.

⁴ Kurumda 16 Suriye, 2 Fas, 1 Brezilya, 1 Almanya, 1 Bulgaristan uyruklu mahpus bulunmaktadır.

⁵ Yumuşak oda veya süngerli oda olarak da bilinmektedir.

25. Ziyaret edilen bazı koğuşlarda, kalabalıklaşma nedeniyle yer yatağında yatan mahpusların bulunduğu ve kıyafet dolaplarının birden fazla mahpus tarafından ortak kullanıldığı görülmüştür.

26. Bazı koğuşlardaki tuvalet ve banyoların aynı anda yalnızca bir kişinin kullanımına uygun olarak tasarlandığı görülmüştür. Konuya ilişkin olarak İdare tarafından yapılan açıklamada; Kurumda kapasitenin üzerinde mahpus barındırılması nedeniyle bu durumun bazı sorunlara yol açtığı, söz konusu koğuşlarda tuvalet ve banyoların birbirinden ayrılmasının planlandığı, bu amaçla Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden ödenek talep edildiği belirtilmiştir.

27. Ziyaret edilen koğuşlarda mahpus sayısı kadar yatak, yastık, nevresim takımı ve battaniye olduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, söz konusu eşyaların eskimesi durumunda talepleri doğrultusunda İdare tarafından değiştirildiğini ifade etmişlerdir.

28. Ziyaret edilen koğuşlarda acil çağrı butonlarının bulunduğu ve butonların çalışır vaziyette olduğu görülmüştür.

29. Koğuşların temizliğinin mahpuslar tarafından yapıldığı, temizlik malzemelerinin ise Kurum tarafından ücretsiz olarak sağlandığı bilgisi edinilmiştir. Bu husus görüşülen mahpuslar tarafından da teyit edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede koğuşların genel olarak temiz olduğu ancak bazı koğuşlarda duvarlarda çatlaklar bulunduğu ve sıvaların döküldüğü görülmüştür.

30. Kuruma soğuk ve sıcak su, Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından sağlanmaktadır. Görüşülen mahpuslar soğuk suya erişimde süre sınırının olmadığını, ancak sıcak suyun koğuşlara her gün 1 saat süreyle verildiğini ve bu sürenin yeterli olmadığını belirtmişlerdir. İdare tarafından; Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumu bünyesinde ısınma ve sıcak suyu sağlayan 4 kazan bulunduğu, bunlardan ikisinin çalışamaz durumda olduğu, birinin ise arızalı olduğu ve kısmen çalıştırılabildiği, konu hakkında teknik destek sağlanması amacıyla Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne yazı yazıldığı belirtilmiştir.

31. Koğuşlarda doğal aydınlatmanın pencereler ve havalandırma bahçesi, yapay aydınlatmanın ise floresan lambalarla sağlandığı gözlemlenmiştir.

32. Havalandırma bahçelerinin sabah sayımında açıldığı ve hava kararmadan kapatıldığı öğrenilmiştir. Koğuşlardaki aydınlatma ve havalandırmanın yeterli olduğu gözlenmiş, mahpuslar tarafından bu konuya ilişkin herhangi bir şikâyette bulunulmamıştır.

33. Kurumun ısıtılması Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından merkezi ısıtma ile sağlanmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, kış aylarında bazı kalorifer peteklerinin

çalışmadığını ya da az çalıştığını, bu nedenle İdarenin kendilerine ek battaniye verdiğini belirtmişlerdir. Bu hususa ilişkin olarak İdare ile yapılan görüşmede, kalorifer peteklerine ilişkin teknik servis hizmetinin Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından sağlandığı, söz konusu petekler için tamir ve bakım talebinde bulunulduğu ancak henüz herhangi bir müdahalede bulunulmadığı belirtilmiştir.

34. Kurumda engelli ve hasta mahpuslar için oluşturulan 1 adet hasta/engelli koğuşu bulunmaktadır. Koğuşta 1 adet alafranga tuvalet ve banyo bulunduğu, tuvalette tutunma barının olmadığı ayrıca tuvaletin klozet kapağının kırık olduğu görülmüştür.

35. Kurumda 1 adet geçici koğuş bulunmaktadır. Geçici koğuşta 10 adet yatak ve kıyafet dolapları ile acil çağrı butonunun bulunduğu görülmüştür.

36. Kurumda 2 adet doku hasarı ve travma önleyici oda bulunmaktadır. Odaların yumuşak malzeme ile kaplı olduğu, tavana yerleştirilen lambayla aydınlatıldığı, dışarıya açılan pencereyle havalandırıldığı ve odalarda 1 adet giderin bulunduğu görülmüştür. Odalarda kameralar, tuvalet bölümü dahil olmak üzere tüm alanı görececek şekilde konumlandırılmıştır. Ziyaret Heyeti tarafından kayıt defteri incelenmiş olup odanın en son 19/4/2024 tarihinde kullanıldığı görülmüştür.

37. İdare tarafından Kurumda 1 adet sigara içilmeyen koğuş olduğu bilgisi verilmiştir.

38. Kurumda 1 çamaşırhane bulunmaktadır. Çamaşırhanede 19 adet ev tipi çamaşır makinesi ve 20 adet kurutma makinesi bulunmaktadır. İdare tarafından her koğuşun çamaşırlarının ücretsiz olarak yıkandığı ifade edilmiştir. Görüşülen mahpuslar tarafından çamaşırlarının 10 günde bir ücretsiz olarak yıkandığı dile getirilmiştir.

39. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar koğuşlarda fare olduğunu, kendi çabalarıyla fare deliklerini kapattıklarını belirtmişlerdir. Ziyaret esnasında koğuşlarda fare olduğu görülmüştür. İncelenen belgelerden Kurumda her ay düzenli olarak ilaçlama yapıldığı görülmekle beraber koğuşlardaki fare sorununun giderilemediği anlaşılmıştır.

40. Kurumda 1 adet kuaför odası bulunmaktadır. Mahpusların saçlarının ücretsiz bir şekilde kesildiği, ayrıca Halk Eğitim Merkezi tarafından görevlendirilen usta öğreticinin haftanın 5 günü mahpuslara kurs verdiği belirtilmiştir.

41. Kurumda gece görüş özelliğine sahip toplam 117 güvenlik kamerası bulunmaktadır. Kameraların yalnızca görüntü kaydı aldığı, ses kaydı almadığı bilgisi edinilmiştir. Yapılan incelemede kayıt süresinin 4 ila 6 ay arasında değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. İdare tarafından, kamera odasında hafta içi mesai saatlerinde infaz ve koruma memurunun sürekli bulunduğu, mesai saatleri dışında ise vardiyadaki memurların görevlendirildiği belirtilmiştir.

42. Koşulların havalandırma bahçelerinde kamera bulunmadığı görülmüştür.

43. Kurumda yangın alarm sistemi ve yangın söndürme gereçlerinin bulunduğu görülmüştür. Yapılan incelemede son kullanma tarihi geçen yangın söndürme tüpüne rastlanmamıştır.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

44. İdare, ilk kabul sırasında kolluk görevlileri eşliğinde Kuruma getirilen mahpusların dosyalarının incelenerek kimlik tespitlerinin yapıldığını, kendilerini Kuruma getiren kolluk görevlileri hakkında bir şikâyetlerinin olup olmadığını sorulduğunu, üzerlerinde bulunan eşyaların teslim alınarak zarf içine konulduğunu ve mahpusların bekleme odasına alındığını, bekleme odasında bulunan mahpusların üst aramasının yapılması için mahpus kabul biriminde bulunan üst arama odasına alındığını, burada iç çamaşırları çıkarılmayarak tek kullanımlık önlük giydirilmesi suretiyle kıyafetlerinin arandığını, üzerlerinde bulunan kıymetli ve yasaklı eşyaların emanet eşya dolabında muhafaza altına alındığını, parmak izi alınması ve fotoğraf çekiminin ardından Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) Bilişim Sistemine kayıtlarının yapıldığını ve geçici odaya yerleştirildiklerini belirtmiştir.

45. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından üst arama esnasında önce üst ve sonra alt kıyafetlerinin çıkarılarak kıyafetlerinin arandığı, arama esnasında tek kullanımlık önlük verilmediği belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede, arama kabinlerinde tek kullanımlık önlük bulundurulmadığı görülmüştür.

46. İdare, kabul işlemi sonrasında Kurumun işleyişi ile mahpus hakları ve sorumluluklarıyla ilgili bilgi formunun bir nüshasının mahpusa verildiği, bir nüshasının ise mahpusun infaz dosyasına konulduğunu belirtmiştir. Ayrıca, Kuruma girişte mahpuslara Türkçe, İngilizce, Fransızca ve Arapça dillerinde hazırlanmış “Hükümlü ve Tutuklu El Kitabı”nın verildiği belirtilmiştir. Bu husus görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından teyit edilmiştir.

47. İdare, sabah ve akşam olmak üzere günde 2 defa, Kurum Nöbetçi Müdürü başkanlığında sayım yapıldığını belirtmiştir.

48. Dilekçelerin sabah sayımı sırasında görevli personel tarafından toplandığı, konusuna göre tasnif edildiği ve Kurum Nöbetçi Müdürü ve Sorumlu Başmемur tarafından imzalanarak ilgili birimlere havale işleminin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından, verdikleri dilekçelerin ilgili makamlara gönderilmesinde

genel olarak bir sorun yaşanmadığı, çıkış numarası talep ettiklerinde kendilerine çıkış numarası verildiği belirtilmiştir.

49. Kurumda yapılan ödül toplantıları ile İdare ve Gözlem Kurulu tarafından ödül alması uygun görülen mahpusların belirlendiği ve mevzuat⁶ çerçevesinde ilgililerin ödülünden yararlandırıldığı ifade edilmiştir. Kurum tarafından son 1 yıl içerisinde verilen ödüller ve ödülünden yararlanan mahpus sayısını gösterir tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2: Son 1 Yıl İçinde Mahpuslara Verilen Ödüllere İlişkin Sayısal Veriler

UYGULANAN ÖDÜL	YARARLANAN MAHPUS SAYISI
Haftalık telefonla görüşme sayı veya süresini artırma ödülü	737
Eş ile mahrem görüşme ödülü	58
Kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yaptırılması ödülü	10
TOPLAM	805

50. İdare tarafından son 1 yıl içerisinde işkence ve kötü muamele iddiasıyla Kuruma başvuran mahpus bulunmadığı ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar genel olarak Kurum personelinin tavır ve davranışlarından memnun olduklarını belirtmişlerdir.

C. Beslenme

51. İdare tarafından mahpuslara günde 3 öğün yemek verildiği, yemeklerin Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iâşe bedelleri dikkate alınarak aynı kampüs içerisinde bulunan Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlandığı belirtilmiştir.

52. Hazırlanan haftalık yemek listelerinin; Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumu İkinci Müdürü, ambar memuru, aşçı ile infaz ve koruma memurunun onayından geçtiği, Tarsus Açık ve Ceza İnfaz Kurumu Müdürünün uygun görmesi halinde ise kabul edildiği öğrenilmiştir.

⁶ 4/9/2021 tarihli ve 31598 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik’in “Ödül türleri” başlıklı 7’nci maddesine göre “(1) Hükümlü ve tutuklulara; a) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki evli hükümlü ve tutuklulara, kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın eşleri ile mahrem görüşme, b) Haftalık açık veya kapalı ziyaret süresini uzatma, c) Kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yapma, ç) Üst üste kullanılmayan ziyaret sürelerini toplu olarak kullanma, d) Haftalık telefonla görüşme sayı veya süresini artırma, e) Sosyal, kültürel veya sportif etkinliklerden öncelikli ve daha uzun süreli yararlanma, f) Haftalık harcama miktarını yarı oranında artırma, g) Tek kişilik odada televizyon bulundurma, ğ) Hediye, h) Takdir belgesi, ı) Tavsiye mektubu ödülü verilebilir.”

53. Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmelerde yemeklerin lezzetli olmadığı, yağ ve tuz oranlarına dikkat edilmediği belirtilmiştir. Ziyaret tarihlerinde öğle yemeği Kurumda yenilmiş ve personel ile mahpusların aynı yemekleri tükettiği görülmüştür. Yemeklerin doyuruculuğu ve lezzeti Ziyaret Heyeti tarafından yeterli bulunmuştur.

54. İdare; özel beslenme ihtiyacı olan mahpuslar için Kurum Aile Hekimi veya Tarsus Devlet Hastanesi Diyetisyenlik Polikliniği tarafından diyet menülerin⁷ hazırlandığını belirtmiştir. İdare tarafından sunulan belgelerden, ayrı olarak diyet menü listelerinin bulunduğu, listedeki yemeklerde yağ ve şeker oranlarının azaltıldığı görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından kendilerine düzenli olarak diyet yemek verildiği ifade edilmiştir.

55. Anne yanında kalan 0-6 yaş grubu çocuklar için bebek maması, süt, meyveli süt, pizza, adana kebab, puding, fındık ezmesi, limonata, kavurma, tereyağı, mısır gevreği, pekmez, çilek, badem, fındık gibi ek gıdalar verildiği öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen anneler çocukların ek gıdalarının düzenli olarak verildiğini ifade etmiştir.

56. Yapılan incelemede yemek numunelerinin mevzuata⁸ uygun olarak 72 saat süreyle saklandığı görülmüştür.

57. Kurumda 1 adet kantin bulunmaktadır. Kantinde 4 infaz ve koruma memuru ile 9 mahpus çalışmaktadır. Mahpuslar, kantin siparişlerini haftalık olarak görüntülü görüşme kabinindeki kiosk cihazı üzerinden verebilmektedir. Kantin listesi incelenmiş, ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu ve fiyatların dış piyasa fiyatlarıyla benzer olduğu değerlendirilmiştir. Ayrıca kantinde son kullanma tarihi geçmiş herhangi bir ürüne rastlanmamıştır.

58. Mahpusların içme suyu ihtiyacının, Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından kontrolü ve dağıtımı yapılan şebeke suyu aracılığıyla karşılandığı, ayrıca mahpusların kantinden ambalajlı su temin edebildikleri öğrenilmiştir.

59. İdare tarafından Kurumda verilen suyun düzenli olarak Mersin İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Laboratuvarı tarafından analiz edildiği belirtilmiş ve Heyet tarafından su analiz raporları incelenmiştir. Analiz sonuçlarının 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu görülmüştür.

⁷ Gasrit yemek listesi, çölyak yemek listesi, vejeteryan yemek listesi, ht-kolesterol yemek listesi, diyabet yemek listesi olmak üzere toplam 5 farklı yemek listesi bulunmaktadır.

⁸ 6/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendine göre: “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

D. Sağlık Hizmetleri

60. Kurum sağlık servisinde 1 aile hekimi, 1 hemşire, 1 diş hekimi, 2 sağlık memuru ve 3 infaz koruma memuru görev yapmaktadır. Revirde çalışan aile hekiminin görevlendirme usulüyle haftanın her günü yarı zamanlı olarak Kurumda çalıştığı, hemşirenin de aile hekiminin çalışma saatlerine bağlı olduğu öğrenilmiştir. Revirde görevli diğer personel ise hafta içi 08.00-17.00 arası görev yapmaktadır.

61. Mahpusların dilekçeleri doğrultusunda muayenelerinin gerçekleştirildiği, hastanın mahremiyetinin korunması amacıyla hekim talep etmedikçe muayene sırasında infaz ve koruma memurunun bulundurulmadığı ifade edilmiştir. Görüşülen mahpuslardan bu hususta herhangi bir şikayet alınmamıştır.

62. Muayene olmak isteyen mahpuslar tarafından günde ortalama 45–50 dilekçe verildiği, bu mahpusların günlük ortalama 30–35'inin muayene edildiği, muayenelerin dilekçe tarih sırasına göre değerlendirildiği ve durumu acil olan mahpusların aynı gün içerisinde veya en kısa sürede muayeneye alındığı öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından muayene için uzun süre bekledikleri, bu konuda mağduriyet yaşadıkları ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede, dilekçe veren hastaların en geç 3 hafta içerisinde muayene edildiği tespit edilmiştir.

63. Acil durumlarda, hekim muayenesinin ardından 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak mahpusların ambulansla en yakın tam teşekküllü hastaneye sevkini sağlandığı öğrenilmiştir.

64. Ziyaret Heyeti tarafından incelenen belgelerden, son 1 yıl içerisinde revirde toplam 8.221 hastanın muayene edildiği ve 2.695 mahpusun hastaneye sevk edildiği görülmüştür.

65. Mahpusların kullanmaları gereken ilaçların ve dozlarının sağlık memurları tarafından hazırlandığı, gündüz ve gece vardiyasında görevli sağlık memuru ile infaz ve koruma memurları tarafından mahpuslara teslim edildiği ifade edilmiştir. Sağlık servisinde yapılan incelemede, mahpusların ilaçlarını imza karşılığı teslim aldıkları ve listelerin düzenli tutulduğu görülmüştür.

66. Sağlık servisi tarafından psikiyatrik ilaç kullanan mahpusların ilaçlarının kilitli ayrı bir odada tutulduğu, mevcut durumda Kurumda psikiyatrik ilaç kullanan mahpus olmadığı belirtilmiştir.

67. Kronik rahatsızlığı bulunan mahpusların kullandıkları ilaçlarının sağlık memurları tarafından, Cezaevleri İlaç Takip Sistemi üzerinden takip edildiği, mahpusların revir birimine dilekçe vermeleri halinde biten ilaçlarının aile hekimi tarafından reçete edildiği belirtilmiştir.

Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede, yakın zamanda ilacı biten hastalara yeni reçetelerin yazıldığı görülmüştür.

68. Sağlık servisinde muayene olan mahpusların ileri tetkik ve tedavi gerekmesi durumunda hastaneye sevk edildikleri, sevk randevularının Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS) üzerinden revir biriminde görevli memurlar tarafından alındığı, randevusu alınan mahpusların evraklarının hazırlanarak Tarsus Kampüs Cezaevleri Jandarma Tabur Komutanlığına imza karşılığı teslim edildiği, randevu tarihinde planlanan sevklerin Jandarma Tabur Komutanlığı tarafından gerçekleştirildiği, ancak ring aracı eksikliği, personel yetersizliği ve yoğunluk gibi nedenlerle sevklerin iptal edilebildiği, iptal edilen sevkler için görevli memurlar tarafından yeniden randevu alındığı öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar da sevklerde gecikmeler yaşandığını belirtmişlerdir.

69. Gerçekleştirilen incelemede acil müdahale çantasında son kullanma tarihi geçmiş ilaçlar bulunduğu görülmüştür. Ayrıca acil müdahale çantasının dağınık olduğu, çantanın içinde bulunması gereken bazı ilaçların başka bir poşetin içinde saklandığı görülmüştür.

70. İdare tarafından ziyaret esnasında açlık grevinde olan mahpus bulunmadığı, açlık grevi olması durumunda mahpusun Aile Hekimi tarafından muayenesinin yapıldığı, “Açlık Grevi Onam Formu”nun imzalatıldığı, açlık grevi süresince iye ve vitaminlerinin reçete edildiği, günlük tansiyon, şeker ve kilo takibinin yapıldığı, acil bir durum ortaya çıkması halinde derhal Aile Hekimi tarafından muayenenin gerçekleştirildiği, hekimin kurumda bulunmaması durumunda ise 112 Acil Servis Ambulansının çağrılarak gerekli muayenenin yaptırıldığı belirtilmiştir

71. Anne yanında kalan çocukların aşı takiplerinin düzenli olarak yapıldığı ve aşı zamanı gelen çocukların İlçe Sağlık Müdürlüğünde aşılarının yaptırıldığı öğrenilmiştir.

72. Sağlık servisinde bulunan diş hekimi, haftanın her günü 08.00-17.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Kurumda diş teknisyeni bulunmamaktadır.

73. Diş hekimi servisinde, protez ve ileri cerrahi işlemler dışındaki tüm işlemlerin yapılabildiği, günlük ortalama 15 mahpusun muayene edildiği ve çocukların da diş muayenelerinin gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Diş muayenesi taleplerinin haftalık olarak alındığı ve aynı hafta içerisinde tüm taleplerin karşılandığı öğrenilmiştir. Görüşülen mahpuslar diş hekiminden duydukları memnuniyeti dile getirmişlerdir.

74. Diş hekimliği servisinde, röntgen cihazı dahil olmak üzere gerekli cihaz ve ekipmanın bulunduğu, Kurumda su kesintisi yaşanması durumunda tedavilerin aksamaması amacıyla odaya su deposu yapıldığı görülmüştür.

75. Diş tedavisi kapsamında gerekli görülmesi halinde mahpusların Tarsus Ağız ve Diş Sağlığı Merkezine sevk edildiği, Jandarma personel sayısının yetersizliği nedeniyle sevklerde aksamaların yaşanabildiği, Jandarma personeli tarafından haftada en fazla 10 mahpusun hastaneye götürülebildiği ve ziyaret tarihinde hastane sevki bekleyen toplam 60 mahpusun bulunduğu öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar da diş tedavileri için hastane sevklerinin geciktiğini ifade etmişlerdir.

76. Kurumda görev yapan diş hekimi, revir birimi tarafından mahpusların UYAP üzerinden E-Nabız sistemine erişim sağlayabildiğini fakat diş hekimliği servisinin söz konusu sisteme erişiminin olmadığını, bu nedenle mahpusların geçmiş tıbbi kayıtları, bulaşıcı hastalıkları, kullandıkları ilaçlar ve alerjileri gibi bilgilerine ulaşamadığını, bu durumun ise diş tedavilerinin sağlıklı ve güvenli bir şekilde yürütülmesinde sorunlara yol açtığını ifade etmiştir.

77. İdareyle yapılan görüşmelerde, sağlık servisinde görev yapmak üzere 4 sağlık memuruna ve 1 diş teknisyenine ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Kurumdaki mahpus sayısı göz önüne alındığında tetkik ve tedavilerin aksamadan sürdürülebilmesi için sağlık personeline ihtiyaç olduğu değerlendirilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

78. Psikososyal serviste, 2 psikolog ve 2 infaz ve koruma memuru, hafta içi 08.00-17.00 saatleri arasında görev yapmaktadır.

79. Mahpusların Kuruma kabulü gerçekleştirildikten sonra ilk 3 gün içerisinde kendileriyle ilk görüşmenin gerçekleştirildiği, Kurum psikoloğu tarafından “İlk Görüşme Formu” ve “Araştırma ve Değerlendirme Formu (ARDEF)’in” doldurulduğu ifade edilmiştir.

80. Serviste; mahpuslarla düzenli aralıklarla bireysel görüşmeler gerçekleştirildiği, ihtiyaç duyulması halinde aile görüşlerinin sağlandığı, ARDEF’te veya bireysel görüşmelerde intihar riski saptanan mahpuslar hakkında İntihar ve Kendine Zarar Verme Toplantıları⁹ (Vaka Toplantısı) gerçekleştirildiği ve bu mahpusların yakın takibe alındığı, intihar riski bulunan veya psikopatolojisinin bulunduğu düşünülen kişiler hakkında psikososyal servis raporu hazırlanarak psikiyatri servisine yönlendirildiği, bu mahpuslar için grup çalışmalarının ve seminerlerin

⁹ Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’nün 27/10/2020 tarihli ve 57292265-204.08.09-E.898/125525 sayılı yazısında “Kurumda intihar girişimi, kendine zarar verme davranışı veya intihar riski tespit edilen kişilere yönelik vaka değerlendirme toplantısı en kısa süre içerisinde olağanüstü olarak, belirli aralıklarla ise takip ve gözetim amaçlı olağan toplantı yapılmalıdır.” ifadesi yer almaktadır.

düzenlendiği öğrenilmiştir. Ayrıca Kurum iç hizmetlerinde çalıştırılacak mahpuslarla görüşüldüğü, bu mahpusların çalışabileceklerine dair rapor hazırlandığı belirtilmiştir.

81. Servis tarafından mahpuslara gözlem değerlendirme ve gelişim değerlendirme formlarının doldurulduğu, ilk gözlem kararı bulunan mahpuslar için iyileştirme planlarının hazırlandığı ve bu planların 6 ayda bir güncellenerek hükümlüye tebliğ edildiği öğrenilmiştir.

82. Anne yanında kalan çocukların anaokuluna kaydı ile okula ulaşımı ile ilgili tüm işlemlerin servis tarafından gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

83. Psikososyal serviste günlük ortalama 40 mahpus ile görüşme gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından dilekçe ve sözlü olarak talepte bulunmaları halinde Kurum psikoloğu ile görüşebildikleri belirtilmiştir.

84. Servis tarafından son 1 yıl içerisinde gerçekleştirilen faaliyetler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3: Son 1 Yıl İçinde Psikososyal Servis Tarafından Düzenlenen Faaliyetler

BİREYSEL GÖRÜŞME SAYISI	MAHPUS AİLELERİYLE YAPILAN GÖRÜŞME SAYISI	İHTİYAÇ VE RİSK BELİRLEME VAKA TOPLANTISI SAYISI
4024	203	37

85. Son 1 yıl içerisinde gerçekleştirilen vaka toplantılarında 32 mahpus hakkında bakım ve gözetim planı oluşturulduğu, bu kişilerin intihar girişiminde bulunmadıkları ancak manipülatif davranışları nedeniyle tedbiren yakın takiplerinin sürdürüldüğü belirtilmiştir.

86. Son 1 yıl içerisinde madde bağımlılığı olan hükümlü ve tutuklular için Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Programı; 12-18 yaş arası mahpuslar için Önce Düşün Programı ile Öfke Kontrol Programı; terör grubunda bulunan mahpuslar için ise Travma Sonrası Stres Bozukluğu Programı kapsamında grup çalışmalarının gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

87. Maddi durumu iyi olmayan mahpuslar için ilgili kuruluş ve vakıflardan yardım talep edilerek kıyafet, temizlik ve hijyen malzemeleri sağlandığı veya bu kişilerin sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına yönlendirildiği belirtilmiştir. Kuruma kıyafet, oyuncak ve ayakkabı yardımlarının yapıldığı öğrenilmiştir. Ziyaret esnasında incelenen belgelerden; 2023 yılının Aralık ayından bu yana toplam 62 mahpusa ve anne yanında kalan 0-6 yaş arası 392 çocuğa oyuncak, kıyafet ve ayakkabı yardımı yapıldığı görülmüştür.

88. Anne yanında kalan 0-6 yaş grubu çocuklar için son 1 yıl içerisinde; Gençlik Kampı Etkinliği, Tiyatro Etkinliği, İklim ve Çevre Günü Bilim Merkezi Etkinliği, Anneler Günü Etkinliği, Dünya Çocuk Hakları Günü etkinliklerinin düzenlendiği öğrenilmiştir.

89. Servis tarafından 12-18 yaş arası mahpuslar için; Bağımlılık Semineri, Beden Algısı Semineri ve Sinema Etkinliği Semineri gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

F. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Etkinlikler

90. Kurumun eğitim ve öğretim servisi; kütüphane, eğitim birimi ve manevi rehberlik birimi olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Serviste 2'si kadrolu 1'i sözleşmeli olmak üzere 3 öğretmen ile 3 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır.

91. Kurumda 6 derslik ve eğitim faaliyetleri için kullanılan 1 bilgisayar sınıfı mevcuttur. Dersliklerin temiz ve düzenli olduğu görülmüştür. Dersliklerde el işi, resim, bağlama, okuma-yazma ve Kur'an-ı Kerim kurslarının verildiği bilgisi alınmıştır.

92. Kurumda 26 mahpus açık öğretim ortaokuluna, 117 mahpus açık öğretim lisesine ve 35 mahpus açık öğretim fakültesine kayıtlı olup, toplam 178 mahpusun aktif öğrenime devam ettiği ifade edilmiştir.

93. Kurumda, açık öğretim ortaokuluna devam eden mahpusların kitaplarının Tarsus İlçe Halk Eğitim Merkezi'nden, açık öğretim lisesi ve açık öğretim fakültesinde eğitimine devam eden mahpusların kitaplarının ise ziyaretçileri tarafından sağlandığı belirtilmiştir. Ziyaretçisi olmayan mahpusların kitaplarının, ücreti mahpus tarafından karşılanmak üzere İdare tarafından sağlandığı ifade edilmiştir.

94. Kurum İdaresi tarafından, mahpusların dilekçe ile talepte bulunmaları halinde Kurum kütüphanesinden ve Tarsus İlçe Halk Kütüphanesinden kitap temin edildiği ifade edilmiştir. Kurum kütüphanesinde Dewey Ondalık Sistemi¹⁰'ne göre sınıflandırılmış toplam 7.265 kitap bulunmaktadır. Kütüphanede yabancı dilde yazılmış kitap bulunmadığı, talep halinde İlçe Halk Kütüphanesinden temin edildiği bilgisi alınmıştır. İdare tarafından sunulan belgelerden, İlçe Halk Kütüphanesinde toplam 37.354 kitap bulunduğu görülmüştür.

95. Mahpusların koğuştta bulundurabileceği kitap sayısının 10 adet ile sınırlı olduğu, bu sayıya ders kitaplarının dahil olmadığı, mahpusların bir kitaptan 15 gün süreyle faydalanabildikleri öğrenilmiştir. İdare tarafından, son 1 yıl içerisinde toplam 8.461 kitabın

¹⁰ Dewey Onlu Sınıflandırma Sistemi olarak da bilinmektedir. Kitaplara 10 ana başlık ve bunların alt başlıkları üzerinden belirli numaralar verilen, kitapların alt başlıklara göre raflara dizildiği sınıflandırma sistemidir.

mahpuslara ulaştırıldığı belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan kütüphaneye erişim ile ilgili herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

96. Kurum manevi rehberlik biriminde, haftanın iki günü 2 vaizenin görev yaptığı ayrıca Kur'an-ı Kerim kursu kapsamında haftanın her günü 1 din görevlisi ve haftanın iki yarım günü 2 din görevlisinin hizmet vermekte olduğu öğrenilmiştir.

97. Mahpuslar tarafından, manevi rehberlik birimi görevlilerince koğuş ziyaretleri ve bireysel görüşmelerin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Mahpuslardan manevi rehberlik birimi görevlileriyle görüşme hususunda herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

98. Ziyaret tarihi itibarıyla 2025 yılı içerisinde Kurumda; Elde Türk İşlemeleri Kursu 1, Elde Türk İşlemeleri Kursu 2, Badminton Kursu, Pastacılık Kursu, Evde Çocuk Bakımı Kursu, 1. Kademe Okuma Yazma Kursu, 2. Kademe Okuma Yazma Kursu, Saça Kalıcı ve Geçici Şekil Verme Teknikleri Kursu, Bağlama Kursu, Tekstil Kursu, Resim Sanat Eğitimi Kursu, Kur'an-ı Kerim Kursu ve Atletizm eğitimleri verilmiştir. İdare tarafından paylaşılan bilgi ve belgelerden, söz konusu kurslara toplam 427 mahpusun katıldığı bilgisi edinilmiştir.

99. Kurumda 1 adet kapalı spor salonu ve 1 adet açık saha bulunmaktadır. İdare tarafından kapalı spor salonunda sportif faaliyetlerin ve çeşitli etkinliklerin yapıldığı, mahpusların haftada 1 gün spor salonundan faydalanabildiği belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından bu husus teyit edilmiştir. Ziyaret sırasında bazı mahpusların kapalı spor salonunda badminton oynadıkları görülmüştür. Kamera kayıtları incelendiğinde, mahpusların öğretmen eşliğinde yaklaşık 1 saat 25 dakika süreyle spor salonundan faydalandığı görülmüştür.

100. Açık spor sahasında yapılan incelemede bazı oturakların kırık olduğu görülmüştür.

101. Kurum bahçesinde 1 adet anaokulu bulunmaktadır. İdare tarafından çocukların sabahları psikolog eşliğinde okula götürüldüğü, anaokulunda hâlihazırda 10 çocuğun eğitim görmekte olduğu ifade edilmiştir.

102. Ziyaret tarihinde Kurum bünyesinde işyurdu olarak faaliyet gösteren iç kantin ile tekstil atölyesi olmak üzere toplam 2 farklı iş kolu bulunduğu öğrenilmiştir. Kurum iç kantininde 9 mahpus, tekstil atölyesinde ise 22 mahpus çalışmaktadır.

103. Kurumda 2 adet tekstil atölyesi bulunmaktadır. Atölyelerin birinde kesim, diğerinde ise dikim ve paketleme yapıldığı öğrenilmiştir. Atölyelerde nevresim takımı, havlu ve iç çamaşırı üretildiği, iş sağlığı ve güvenliği uyarı levhalarının asılı olduğu görülmüştür.

104. İş atölyelerinde çalışan mahpuslarla yapılan görüşmelerde çalışma saatlerinin uygun, mola sürelerinin yeterli olduğu, sigortalarının yapıldığı ve ücretlerinin düzenli olarak ödendiği bilgisi edinilmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim

105. Kurumda 2 adet açık görüş salonu ve 18 adet kapalı görüş kabini bulunmaktadır. İdare tarafından, mahpusların ayda 1 açık görüş ve 3 defa kapalı görüş yapabildikleri belirtilmiştir. Açık görüş salonlarında saat bulunmadığı görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan kamera incelemesi sonucunda, açık görüş ve kapalı görüş süresinin yaklaşık 1 saat sürdüğü anlaşılmıştır.

106. Kurumda toplam 16 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. Mevzuat gereğince ACEP sisteminden yararlanamayan terör örgütü yöneticiliği ve suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgüt yöneticiliği suçundan mahpus olan mahpusların haftalık olarak 10 dakika sesli görüşme gerçekleştirebildikleri, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış mahpusların ise 15 günde bir ve 10 dakika olacak şekilde sesli olarak görüşme gerçekleştirebildikleri bilgisi edinilmiştir.

107. Kurumda ACEP kapsamında oluşturulan toplam 29 adet görüntülü görüşme kabini bulunmaktadır. ACEP üzerinden görüşme hakkının haftalık 30-120 dakika¹¹ aralığında olduğu, mahpusların söz konusu cihazları hafta boyunca 08.00-00.00 saatleri arasında diledikleri zaman kullanabildikleri belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, ACEP cihazlarını kullanabildiklerini, görüşmelerin görüşme kabinin kapısının tamamen kapanması halinde başladığını, ancak bazı koşullarda ACEP cihazlarına ait kabin kapılarının arızalı

¹¹ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ilgili düzenleme şu şekildedir: "...g) Görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkân sağlayan teknik alt yapının kurulu bulunduğu Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresi otuz dakika olarak uygulanır. Bu sistem oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen diğer yerlere kurulabilir. Haftalık ziyaret hakkını kullanmayan hükümlülerin bir sonraki haftalık telefon görüşme süresine ayrıca otuz dakika ilave edilir ve bu süre devredilemez. Bu kapsamdaki görüşmeler aynı hafta içerisinde toplam üç görüşmeyi aşmamak koşuluyla bölünmek suretiyle de yapılabilir. İlave edilen otuz dakika için üç görüşme hakkı daha verilir. Bu görüşmeler görüntülü ve sesli olarak yapılabileceği gibi sadece sesli olarak da yapılabilir. (Ek cümleler: RG-12/11/2021-31657-CK-4773/28 md.) Çocuk hükümlüler ile sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler hakkında bu bentte düzenlenen telefonla görüşme süresi iki kat olarak uygulanır. Hükümlülere mensubu buldukları dinin bayramlarında kullanılmak üzere otuz dakika ilave görüşme hakkı verilir. ğ) Terör ve çıkar amaçlı suç örgütü üyeleri, görüntülü görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına ilişkin bu haktan kurumdaki tutum, davranış, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılma gibi durumları göz önünde bulundurularak idare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmeye göre yararlandırılabilir..."

olduğunu, görüşme sırasında kapıların açılması nedeniyle görüşmelerin süresi dolmadan sonlandığını ifade etmişlerdir.

108. Kurumda, 6 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Odaların ses yalıtımının bulunduğu görülmüştür. Görüşme yapılan mahpuslar, avukat görüşmelerinde herhangi bir sorun yaşamadıklarını dile getirmiştir.

109. Kurumda 1 adet eş görüşme odası bulunmaktadır. Eş görüşme odasında yapılan incelemede; odada bir adet yatak ve bir adet duvar saati olduğu ve parmaklıklarla kapatılmış dışarıya bakan bir pencere bulunduğu görülmüştür. Odada acil durum butonu mevcut olup, eş görüşü öncesinde İdare tarafından temiz çarşaf ve kişisel bakım ürünlerinin sağlandığı belirtilmiş olup odada bulunan banyonun sıcak su tesisatının çalışmadığı görülmüştür.

110. Koğuşlarda yer alan televizyonlarda 24 adet televizyon kanalının mevcut olduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından televizyon kanallarına ilişkin bir şikayet alınmamıştır.

111. Kurumda, 2 adet Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası ve bu odaların yanından 1 adet e-duruşma odası bulunmaktadır. Ziyaret sırasında SEGBİS odalarının mahpuslar tarafından kullanılmakta olduğu görülmüştür.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

112. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum Müdürünün ve Kurum personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler

113. TİHEK tarafından 24/11/2022 tarihinde Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna habersiz bir ziyaret düzenlenmiştir. Ziyarete ilişkin gözlem ve tavsiyeler 2023/35 sayılı rapor ile kamuoyuna duyurulmuştur. Kuruma daha önce verilen tavsiyelerin yerine getirilmesine ilişkin tespitler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TAVSİYELER	TAVSİYE VERİLEN KURUM VE YERİNE GETİRİLME	AÇIKLAMA
Mahpusların eksik olan ranza, dolap ve boya ihtiyaçlarının karşılanması,	<p><i>Kurum İdaresi</i></p> <hr/> <p><i>Yerine Getirilmedi</i></p>	Ziyaret edilen bazı koğuşlarda kalabalıklaşma nedeniyle yer yatağında yatan mahpusların bulunduğu, kıyafet dolaplarının birden fazla mahpus tarafından ortak kullanıldığı, bazı koğuşlarda ise duvarlarda çatlaklar olduğu ve duvar sıvalarının döküldüğü görülmüştür.
Merdiven çıkmakta güçlük çeken mahpus için imkân ölçüsünde durumuna uygun düzenlemeler yapılması,	<p><i>Kurum İdaresi</i></p> <hr/> <p><i>Yerine Getirildi</i></p>	Hasta koğuşunda tutulan ve merdiven çıkmakta güçlük çeken mahpusun ranzasının ortak alana taşındığı görülmüştür.
Mahpusların kıyafet ihtiyaçlarının karşılanması için çalışma yürütülmesi ve bu kapsamda ilgili kuruluşlarla iletişime geçilmesi,	<p><i>Kurum İdaresi</i></p> <hr/> <p><i>Yerine Getirildi</i></p>	Maddi durumu iyi olmayan mahpuslar için ilgili kuruluş ve vakıflardan yardım talep edilerek kıyafet, temizlik ve hijyen malzemeleri sağlandığı veya bu mahpusların sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına yönlendirildiği anlaşılmıştır. Ziyaret esnasında incelenen belgelerden; 2023 yılının Aralık ayından bu yana toplam 62 mahpusa ve anne yanında kalan 0-6 yaş arası grubundaki toplam 392 çocuğa oyuncak, kıyafet ve ayakkabı yardımı yapıldığı tespit edilmiştir.

Personelin ve mahpusların sağlığının korunması adına haşereye karşı ilaçlama faaliyetinin etkin biçimde yürütülmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	İncelenen belgelerden, Kurumda her ay düzenli olarak haşereye karşı ilaçlama yapıldığı anlaşılmakla birlikte, ziyaret esnasında koğuşlarda fare olduğu ve fare sorununun giderilemediği anlaşılmıştır.
	<i>Kısmen Yerine Getirildi</i>	
Farklı suç türlerinden mahpusların ayrı koğuşlara yerleştirilmesinin sağlanması,	<i>Kurum İdaresi</i>	Mahpusların koğuşlara yerleştirilmelerinin tutuklu veya hükümlü olma durumu, suç türü, sağlık durumu, yaş ve cinsiyet gibi kriterler dikkate alınarak yapıldığı görülmüştür.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Mahpusların sağlığa erişim hakkının tam olarak sağlanması adına randevuların mümkün olduğu ölçüde önceden alınması ve sevklerin randevu saatinde sağlık kuruluşunda hazır bulunulacak şekilde yapılması,	<i>Kurum İdaresi</i>	Sağlık servisinde muayene olan mahpusların, ileri tetkik ve tedavi gerekmesi durumunda İdare tarafından hastaneye sevk edildikleri, hastaneye sevk edilen mahpusların randevularının ise MHRS üzerinden revir biriminde görevli memurlar tarafından alındığı belirtilmiştir. Jandarma Komutanlığından kaynaklanan sebeplerle sevkleri iptal edilen mahpusların randevularının tekrardan görevli memurlar tarafından alındığı tespit edilmiştir.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Mahpusların talepleri doğrultusunda yabancı dilde kitapların sağlanması,	<i>Kurum İdaresi</i>	Kurum kütüphanesinde yabancı dilde yazılmış kitap bulunmadığı tespit edilmiş olmakla birlikte mahpuslar için Tarsus İlçe Halk Kütüphanesinden de kitap temin edilebildiği anlaşılmıştır.
	<i>Kısmen Yerine Getirildi</i>	
Ders çalışma masasına ihtiyacı olan mahpusların ihtiyacının karşılanması,	<i>Kurum İdaresi</i>	Her koğuşun ortak alanında mahpusların kullanımına sunulmak üzere yeterli sayıda masa ve sandalye bulunduğu görülmüştür.
	<i>Yerine Getirildi</i>	

Bağlama kursu gibi müzikal faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve yabancı dil öğrenimi için talep edilen kurslara yönelik öğretmen ihtiyacının karşılanması,	<i>Mersin Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü</i>	Ziyaret tarihi itibarıyla 2025 yılı içerisinde Kurumdaki mahpuslara yönelik bağlama kursu verildiği, yabancı dil öğrenimine ilişkin olarak ise talep olmaması nedeniyle herhangi bir kurs açılmadığı belirtilmiştir.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Maddi durumu iyi olmayan mahpusların ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla ilgili yardım kuruluşlarıyla iletişimin ve koordinasyonun sağlanması adına Kurumun sosyal çalışmacı ihtiyacının karşılanması,	<i>Adalet Bakanlığı</i>	Maddi durumu iyi olmayan mahpuslar için ilgili kuruluş ve vakıflardan yardım talep edilerek kıyafet, temizlik ve hijyen malzemeleri sağlandığı veya bu kişilerin sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına yönlendirildiği belirtilmiştir. Kuruma kıyafet, oyuncak ve ayakkabı yardımlarının yapıldığı öğrenilmiştir. Bununla birlikte, Kuruma sosyal çalışmacı ünvanına sahip personel ataması yapılmamıştır.
	<i>Kısmen Yerine Getirildi</i>	
Kurumun artan üretim kapasitesinin yönetilmesi adına sayman ihtiyacının karşılanması,	<i>Adalet Bakanlığı</i>	Kuruma Bakanlık tarafından 1 sayman atanmıştır.
	<i>Yerine Getirildi</i>	

C. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

114. Koşullarda eksik olan ranza ve kıyafet dolaplarının temin edilmesi ile çatlayan ve sıvası dökülen duvarlar için gerekli tadilat işlemlerinin başlatılması **tekiden**,

115. Engelli ve hastaların tutulduğu odanın banyo ve tuvaletine tutunma barı takılması, kırık olan klozet kapağının tamir edilmesi ve odanın temizliğinin sağlanması için gerekli tedbirlerin alınması¹²,

116. Doku hasarı ve travma önleyici odada bulunan kamera açısının mahremiyeti sağlayacak şekilde ayarlanması,

117. Koğuşlardaki fare sorununun ortadan kaldırılması için gerekli ilaçlamaların yapılması **tekiden**,

118. Mahremiyet hakkı gözetilerek koğuşların havalandırma alanlarına güvenlik kamerası yerleştirilmesi,

119. Detaylı arama sırasında tüm mahpuslara istisnasız tek kullanımlık önlük verilmesi¹³

120. Acil müdahale çantasında son kullanma tarihi geçen malzemelerin değiştirilmesi ve çantanın düzenli şekilde tutulmasının sağlanması,

121. Kurum kütüphanesine yabancı dilde yazılan kitapların temin edilmesi **tekiden**¹⁴,

122. Açık spor salonunda kırık olan oturların tamir edilmesi,

123. Görüş sürelerinin mahpuslar tarafından takip edilebilmesi için açık görüş salonlarına saat konulması,

124. Görüntülü görüşme kabinlerinin düzenli olarak bakımlarının yapılması ve kapısı arızalı olan kabinlerin tamir edilmesi,

125. Eş görüşme odasında bulunan tuvalet ve banyoya sıcak su verilmesi hususları tavsiye edilmektedir.

2. Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumuna Yönelik Tavsiye

126. Kurumda tamir ve bakım yapılması gereken kalorifer peteklerinin düzenli aralıklarla temizlenmesi için teknik servis hizmeti sağlanması hususu tavsiye edilmektedir.

¹² BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü Maddesi: "*Taraf Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar.*"

¹³ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 34'üncü Maddesi: "*(a) ...Arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık giyim önlüğü verilir. b) Arama sırasında önce bedenin üst kısmındaki giysiler çıkartılır, bedenin alt kısmındaki giysiler üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkartılır. Bu giysiler de mutlaka aranır.*"

¹⁴ Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 12 Sayılı Tavsiye Kararı, Kural 3: "*Yabancı uyruklu tutuklu ve hükümlülere insan haklarına saygı gösterilerek ve özel durum ve bireysel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak muamele edilmelidir.*"

3. Mersin İl Jandarma Komutanlığına (Tarsus Kampüs Cezaevleri Jandarma Tabur Komutanlığı) Yönelik Tavsiye

127. Hastane sevk raporu düzenlenen ve muayene olması gereken mahpusların hastane sevklerinin en kısa sürede gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması¹⁵ hususu tavsiye edilmektedir.

4. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

128. Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumunda arızalı olan sıcak su kazanlarının tamiri için gerekli teknik desteğin sağlanması,

129. İhtiyaç doğrultusunda sağlık servisinde çalışmak üzere sağlık memuru ve dış teknisyeni görevlendirilmesi¹⁶,

130. Kurumda psikososyal servis bünyesinde çalışmak üzere sosyal çalışmacı görevlendirilmesi *tekiden*¹⁷,

131. Kurumda toplam kapasitenin üzerinde mahpus bulunduğu için bazı mahpusların yer yatağında yattığı, dolap sayısının yetersiz olduğu, sağlık hizmetlerine erişimde gecikme yaşanabildiği ve buna bağlı olarak Kurumdaki yaşam kalitesinin düştüğü tespit edilmiş olup bu çerçevede kalabalıklaşma sorununun giderilmesine yönelik çalışmaların yapılması¹⁸

¹⁵ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları), Kural 27: “Özel bir tedaviye ya da ameliyata ihtiyacı olan mahpuslar, uzmanlaşmış kurumlara ya da sivil hastanelere nakledilir. Bir hapislinin kendi hastane olanakları varsa, mahpuslar uygun tedavi ve bakım için sevk edildiklerinde bu birimler yeterli insan gücü ve donanımına sahip olur.”

¹⁶ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “Sağlık servisi” başlıklı 13’üncü maddesine göre; “(1) Sağlık servisi; kurumda koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini cezaevi tabibinin başkanlığında yerine getiren servistir. Sağlık servisinde; cezaevi tabibi, dış tabibi, eczacı, veteriner, diyetisyen, sağlık memuru, hemşire ve hayvan sağlık memuru görev yapar. (...) (7) (Değişik: RG12/11/2021-31657-CK-4773/5 md.) Diyetisyen; kurumlarda kalan hükümlüler ile iâşe edilen personelin enerji ve besin öğeleri ihtiyacını göz önünde bulundurarak menü planlar, hükümlülerin sağlıklı beslenmesini ve gıda güvenliğini temin eder, alanıyla ilgili ihale süreçlerinde ve teknik şartname hazırlanmasında görev alır, düzenli aralıklarla hizmet içi eğitim verir, rahatsızlığı bulunanlar veya vejetaryen gibi farklı beslenme tercihleri olan hükümlüler için uygun yemeklerin hazırlanması ile bu konularla ilgili diğer işlerin yerine getirilmesini sağlar.”

¹⁷ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “Psikososyal yardım servisi” başlıklı 12’nci maddesine göre; “(1) ... Psiko-sosyal yardım servisinde; psikolog, sosyal çalışmacı, sosyolog ve çocuk gelişimi uzmanı görev yapar.”

¹⁸ CPT, 2’nci Genel Rapor, Inf (92)3, para. 46: “Aşırı kalabalık, CPT’nin görev alanını doğrudan ilgilendiren bir konudur. Bir cezaevindeki bütün hizmetler ve faaliyetler, planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenecektir; söz konusu tesisteki genel yaşam kalitesi, belki de çok ciddi biçimde düşecektir. Ayrıca cezaevindeki veya cezaevinin bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, fiziksel açıdan insanlık dışı veya aşığılayıcı düzeye gelebilir.”; para.50: “CPT, bir kurumda aşırı kalabalık, zayıf bir faaliyet programı ve yetersiz tuvalet/yıkama imkânını bir arada gördüğünde özellikle endişelenmektedir. Bu tür şartların bir araya gelmesi mahkûmlara çok zarar verebilir.”

hususları tavsiye edilmektedir.

5. Sağlık Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

132. Mahpusların geçmiş tıbbi kayıtları, bulaşıcı hastalıkları, kullandıkları ilaçlar ve alerjileri gibi bilgilerine erişilebilmesini teminen, dış hekimi tarafından mahpusların E-Nabız sistemine giriş yapılabilmesinin sağlanması hususu tavsiye edilmektedir.